

ЕВРОПЫН ХОЛБОО - МОНГОЛ УЛС
“МАЛЫН ЭРҮҮЛ МЭНД МАЛ АЖ
АХУЙН ЗАХ ЗЭЭЛ” ТӨСӨЛ
 Contract Number; ASIE/2007/146-568

	<p>Хэрэгжүүлэгч агентлаг Хүнс хөдөө аж ахуйн Яам Төсөл хэрэгжүүлэх Баг Т.Энхжаргал (Төсөл хэрэгжүүлэх Багийн Захирал)</p>		<p>Гүйцэтгэгч байгууллага Сангийн Яамны Зээл Тусламжийн бодлого Зохицуулах Газар, Б. Хүрэнбаатар (газрын дарга)</p>
---	---	---	--

1

ЕРӨНХИЙ ЗОРИЛГО:

- Хөдөө аж ахуйн салбарын хөдөөгийн хүн амд үзүүлдэг үйлчилгээг сайжруулах, улмаар хөдөөд ядуурлыг бууруулах чиглэлээр Монгол улсын Засгийн Газраас гаргаж буй санаачлага үйл ажиллагааг дэмжих

2

- **Гүйцэтгэгч байгууллага** Сангийн Яам

- **Хэрэгжүүлэгч байгууллага** Хүнс, Хөдөө Аж Ахуй, Хөнгөн Үйлдвэрийн Яам

3

Төслийн Менежмент

- Төслийн Удирдах Хороо (ТУХ)
- Төсөл Хэрэгжүүлэгч Баг (ТХБ)
- Техник Туслалцааны Баг (ТТБ)

- **Төсөл хэрэгжих хугацаа :** 2008 -2012 он

4

Төсөл хэрэгжих аймгууд

- Төв, Булган, Орхон, Сэлэнгэ, Дархан-Уул, Улаанбаатар хот

5

ТӨСЛӨӨС ГАРАХ ҮР ДҮН БА ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЧИГЛЭЛ

6

1. Хөдөө аж ахуйн салбарын болон байгалийн гамшгийн эрсдлийг бууруулах институтын чадавхи

дээшилнэ

- Мал аж ахуйн салбарын хууль эрх зүйн орчинг сайжруулах
- Салбарын бодлого боловсруулалт ба хэрэгжилтийг сайжруулах
- Төрөөс үзүүлэх үйлчилгээг сайжруулах

7

2. Малын эрүүл мэнд сайжирна

- Мал эмнэлгийн эм бэлдмэл, тоног төхөөрөмжийн олдоцыг нэмэгдүүлэх замаар хувийн мал эмнэлгийн үйлчилгээг сайжруулах
- Дэлхийн Худалдааны Байгууллага (ДХБ), Дэлхийн Мал, Амьтны Эрүүл Мэндийн Байгууллага (OIE)-ын стандартад нийцсэн малын өвчний хяналтын болон тандалт судалгааны системийг бий болгох
- Хүнсний бүтээгдэхүүний үлдэгдэл бодисыг тогтоох болон мал эмнэлгийн эм бэлдмэлийн чанарт хийх шинжилгээг сайжруулах лабораторийн чадавхийг дээшлүүлэх

8

3. Мал аж ахуйн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл ба маркетингийн чанар үр өгөөж дээшилнэ

- Малын гарал үүслийн бүртгэлийн системийг бий болгоход техникийн дэмжлэг үзүүлэх
- Мал аж ахуйн бүтээгдэхүүний зах зээлийн үр өгөөжийг дээшлүүлэх
- Бүтээгдэхүүний экспортод гарах гарцыг нэмэгдүүлэх
- Малчдын бүлгүүд, түүний дотор эмэгтэйчүүдийн оролцоонд тулгуурласан газар ашиглалтын төлөвлөгөөг боловсруулах
- Мал аж ахуйн тэжээл үйлдвэрлэлийн системийг хөгжүүлэх

СУРГАЛТ, СЕМИНАР

Төслийн зорилтот бүлгүүдэд төрөл бүрийн сургалт, семинарыг дараахь чиглэлээр зохион байгуулна:

- Бодлого, хөтөлбөр, төсөв боловсруулах, хэрэгжүүлэх, мониторинг үнэлгээ хийх
- Мал эмнэлгийн бизнес төлөвлөгөө;
- Малын эрүүл мэндийн хяналт;
- Мал эмнэлгийн эпидемиологи;
- Мал аж ахуйн гаралтай бүтээгдэхүүний чанарыг сайжруулах;
- Мал аж ахуйн зах зээл ба бизнесийн удирдлага;
- Мал нядалгааны ариун цэвэр;
- Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сурталчилгаа;
- Тэжээл үйлдвэрлэл, талбайн туршилт;
- Зах зээлийн мэдээллийн систем;
- Мэдээлэл технологи;
- Тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, үйлчилгээ;

11

Төслөөс 2008 онд гүйцэтгэсэн ажлын гол үр дүн

- Төслийн гарааны төлөвлөгөө, Төслийн 5 жилийн ажлын төлөвлөгөө, 2008 оны жилийн төлөвлөгөөг тус тус боловсруулж ТУХ – ны хурлаар хэлэлцүүлж ЕХ- оор батлуулан ажиллаж байна.
- Төсөл хэрэгжиж буй 5 аймагт (Булган, Орхон, Дархан, Сэлэнгэ, Төв) төслийн салбар оффисыг шинээр нээж тавилга, компьютер техник төхөөрөмжөөр хангаж оффис менежерээр 5 хүнийг сонгон шалгаруулан ажиллуулж байна.

12

Тоног төхөөрөмжийн захиалга, тендерийн явц

- Өнгөрсөн 2008 онд төсөл дараахь байгууллагуудад тоног төхөөрөмжийн судалгаа хийж хэрэгцээг тодорхойлон техникийн үзүүлэлтүүдийг гаргаж захиалгыг ЕХ – нд хүргүүлсэн.
- Тус захиалгын дагуу ЕХ-нд тендер зарлагдан өнгөрсөн сард тоног төхөөрөмж шалгаруулах тендерийн үнэлгээ Бээжин дахь ЕХ-ны төлөөлөгчийн газар болж түүнд Төслийн захирал, ТТБ- ийн ахлагч нар үнэлгээ хийх ажлаар оролцлоо.

13

Малын эрүүл мэндийг сайжруулах хүрээнд:

- **Тоног төхөөрөмж, эм**
 - Сум, дүүргийн хувийн мал эмнэлгийн нэгжийг дэмжих мал аж ахуйн гаралтай хүнсний бүтээгдэхүүний лабораторийн болон оношлогоо, үйлчилгээний багаж хэрэгсэл ;
 - МЭ –ийн нэн шаардлагатай өргөн хэрэгцээний эм бэлдмэл;
 - Төслийн зорилтот аймаг, нийслэлийн ХХААГ – ын Мал эмнэлгийн албаны лабораторийн чадавхийг сайжруулах тоног төхөөрөмж ;
 - ХААИС –ийн Мал эмнэлэг биотехнологийн сургуулийн хүнсний бүтээгдэхүүний эрүүл ахуйн шинжилгээний багаж төхөөрөмж ;

14

Малын эрүүл мэндийг сайжруулах хүрээнд:

- Мал эмнэлгийн эмийн сорилт, баталгаажуулалтын улсын лаборатори (МЭЭСБУЛ) – ийн эмийн чанарыг шинжлэх техник тоног төхөөрөмж ;
- Биокомбинатын вакцин тээвэрлэлтийн болон хадгалалтын байрны хүйтэн хэлхээний техник хэрэгсэл ;
- МЭҮГ –т малын өвчний хяналтын болон тандалт шинжилгээний системийг бий болгох зорилгоор “Мал эмнэлгийн эпидемиологийн нэгж” байгуулах холбогдох программ хангамж ;
- УМЭАЦТЛ – д бүтээгдэхүүнд эм, химийн бодисын үлдэгдэл илрүүлэх шинжилгээний тоног төхөөрөмж зэргийг захиалсан.

15

Мал аж ахуйн бүтээгдэхүүн, зах зээлийг сайжруулах хүрээнд:

- Малын гарал үүслийн бүртгэлийн Мэдээллийн систем бий болгоход шаардагдах компьютер, түүний программ хангамж
- Малын эзний (малчид, мал бүхий иргэд) бүртгэлийн эхний хувилбарыг тогтоож, холбогдох маягыг боловсруулан хэвлүүлж төслийн зарим аймагт уг ажлыг эхлүүлээд байна.
- Энэхүү үйл ажиллагааг дэмжихэд шаардлагатай 10000 ээмэг (үхэрт) - ийг захиалсан.

16

Мал аж ахуйн бүтээгдэхүүн, зах зээлийг сайжруулах хүрээнд:

- Ариун цэврийн шаардлага хангасан Мал нядалгааны цэг 3 – ыг байгуулах тоног төхөөрөмж ;
- Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний жижиг үйлдвэрлэлийг дэмжих тоног төхөөрөмж ;
- Ноос, ноосон бүтээгдэхүүний анхан шатны үйлдвэрлэл дэмжих тоног төхөөрөмж ;
- Хадлан тэжээл үйлдвэрлэлийн (трактор, үрлүүр гм) тоног төхөөрөмж зэргийг захиалж тендерт хамрууллаа.

17

Сургалт, семинар, зөвлөлгөөн – 2008 онд

Өнгөрсөн 2008 онд төслийн аймаг, нийслэлд:

- Төслийн нээлтийн семинар
- Мал эмнэлгийн бизнес төлөвлөгөө;
- Малын эрүүл мэндийн хяналт ;
- Мал аж ахуйн бүтээгдэхүүний зах зээл ;
- Бизнесийн удирдлага;
- МАА-н салбарын маркетинг зэрэг чиглэлүүдээр нийт 22 удаагийн сургалт, семинар, зөвлөлгөөн зохион байгуулж эдгээрт 555 хүн хамруулсан байна.

18

Төсөл – 2009 онд

- Тус яамны хүрээнд “**МАН- н салбарын Маркетингийн Хороо**” – г Сайдын тушаалаар байгуулж, хорооны эрхлэх ажлын хүрээ чиг үүрэг, стратеги, урт болон богино хугацааны ажлын төлөвлөгөө зэргийг боловсруулах ажил хийгдэж байна.
- Одоогоор Маркетингийн Хорооны хурал 2 удаа зохион байгуулагдаад байна.
- Зах зээлийн мэдээллийн системийг төслийн зорилтот аймгуудад шинээр бий болгох (МАН-н 20 гаруй бүтээгдэхүүний үнийн мэдээлэл TV, радио гм-ээр)
- Төслийн суурь судалгааг зорилтот аймаг, нийслэлийн хүрээнд эхлүүлсэн бөгөөд оны эхний хагас жилд дуусгана.

19

Тоног төхөөрөмж нийлүүлэлт - 2009 онд

- Тоног төхөөрөмж хүлээн авагчдын шалгуур үзүүлэлтүүдийг боловсруулах
- Тоног төхөөрөмж хүлээн авагчдыг сонгон шалгаруулах
- Тоног төхөөрөмжүүдийг энэ 2009 онд багтаан нийлүүлэх, суурилуулж хүлээлгэн өгөхөөр ажиллаж байна.
- Хувийн секторын хүрээнд тоног төхөөрөмж хүлээн авагчдын дунд “Эргэлтийн сан” байгуулах ажлыг эхлүүлэх
Жич: Нийт 12 багц тоног төхөөрөмж тендэрт хамрагдаж одоогоор 8 багц нь үндсэндээ зөвшөөрөгдөж 4 багцийг дахин хэлэлцэх болсон.

20

2009 онд - Сургалт, семинар, зөвлөлгөөн

- Мал бүртгэлжүүлэлт, мэдээллийн сан
- Мал эмнэлгийн эпидемиологи, эрсдэлийн үнэлгээ;
- Зах зээлийн мэдээллийн систем;
- Бизнес төлөвлөгөө боловсруулах
- Малын эрүүл мэндийн хяналт, бүтээгдэхүүний стандарт
- Тэжээл үйлдвэрлэл, бэлчээр хашиж хамгаалах;
- Тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, үйлчилгээ зэрэг чиглэлүүдээр нийт 50 удаагийн сургалт, семинар, workshop, зөвлөлгөөн зохион байгуулах, эдгээрт давхардсан тоогоор 1000 гаруй хүн хамруулахаар төлөвлөгдөн батлагдсан.

21

2009 онд – Бэлтгэж хэвлэн түгээх материал

- ХХАА- н салбарын хууль эрх зүйн эмхтгэл
- Мал эмнэлгийн эмийн зааврын эмхтгэл
- Хувийн мал эмнэлгийн бизнес төлөвлөгөө
- Нийгмийн эрүүл мэндийг хамгаалахад бруцеллёз, боом, галзуу зэрэг өвчнөөс сэргийлэх гарын авлага сурталчилгааны материал
- Мал нядалгааны гарын авлага зэрэг материалуудыг хэвлүүлэхээр төлөвлөн ажиллаж байна.

22

2009 онд – Боловсруулах материал

- Төвийн болон орон нутгийн төрийн албан хаагчдад зориулсан хөтөлбөр, төсөв зохиох чиглэлээр сургалтын хөтөлбөр боловсруулах ;
- ХААИС – ийн сургалтанд зориулан махны хяналтын сургалтын хөтөлбөр боловсруулах ;
- Үйлдвэрлэлд ажиллаж буй малын эмч, байцаагч нар зориулсан махны хяналтын мэргэжлийн курсын хөтөлбөр боловсруулах ;

23

Төслийн мониторинг хяналт

- Төслийн явц, хэрэгжилтэнд 6 сар тутамд мониторинг үнэлгээг богино хугацааны экспертүүд ирж хийж байна.
- Өнгөрсөн жил 2 удаа Европын Холбооноос хөндлөнгийн мониторинг үнэлгээ хийгдсэн.
- Төслийн гарааны тайланг бичиж яам болон ЕХ-нд хүргүүлсэн. Одоо явцын тайланг бичиж бэлэн болоод байна.
- Энэ жилийн эхний мониторинг үнэлгээ 4 – р сард хийгдэнэ

24

АНХААРАЛ ТАВЬСАНД БАЯРЛАЛАА

25